

Пічкурєнко С.І.

*Національна академія внутрішніх справ,
доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності,
кандидат юридичних наук, доцент*

Злагода О.В.

*Національна академія внутрішніх справ,
старший викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності,
кандидат юридичних наук*

НАПРЯМИ НЕГЛАСНОЇ РОБОТИ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

В Україні донедавна більшість негласних слідчих (розшукових) дій, регламентованих главою 21 КПК України, проводились як оперативно - розшукові заходи [Про оперативно-розшукову діяльність. Електронний ресурс : закон України від 18. 02. 1992 р. № 2135 -XII із змін., внес. згідно із Законами України : за станом на 04. 11. 2015 р. № 3412-17. - Електрон. дан. (1 файл). - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.]. Отримана внаслідок їх проведення інформація використовувалась у доказуванні на досудовому слідстві та суді за умови, що такі дії не розшифровували форм та методів оперативно-розшукової діяльності, які становлять державну таємницю.

Введення до системи досудового розслідування негласних слідчих (розшукових) дій є надзвичайно прогресивним кроком законодавця, що направлений на її удосконалення.

Ми підтримуємо думку фахівців, що проведення негласних слідчих (розшукових) дій на стадії досудового розслідування забезпечуватиме виявлення та розкриття найбільш складних та латентних злочинів, розслідування яких традиційними засобами кримінального процесуального провадження, що до цього часу застосовувалося на Україні, було надзвичайно складно або просто неможливо [Албул С.В. Кримінальна розвідка як функція оперативно-розшукової діяльності: Європейський досвід та Українські перспективи (Criminal Intelligence as a Function of Operatively- Search Activity: European Experience and Ukrainian Prospects) // European Reforms Bulletin: international scientific peer-reviewed journal: Grand Duchy

of Luxembourg. - 2015. - № 2. - Р. 2-6. с. 4-5].

Передусім у органів досудового розслідування з'являється можливість самостійного прийняття рішень щодо того, які дії необхідно здійснити для виявлення та розслідування кримінального правопорушення та при необхідності особисто приймати участь у їх виконанні.

За останні роки відбулася трансформація організованої злочинності в нашій країні, зросла кількість організованих злочинних формувань, які мають чітку ієрархічну структуру, використовують новітні технічні засоби забезпечення протиправної діяльності, протидії правоохоронним органам [Катеринчук І.П. Негласні слідчі (розшукові) дії: до питання процесуалізації оперативно-розшукової діяльності // Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 29 квітня 2016 р. — Одеса : ОДУВС, 2016. С. 4-5].

Злочинні групи та злочинні організації мають свої служби розвідки та контрозвідки, до яких нерідко входять колишні та діючі співробітники правоохоронних органів.

Тому і виникло питання щодо визначення основних напрямів негласної роботи органів досудового розслідування на сучасному етапі, з метою удосконалення взаємодії оперативних підрозділів і органів досудового розслідування.

Проведений аналіз нововведень у чинному законодавстві свідчить, що органи досудового розслідування долучаються до негласної роботи ще в період документування злочинних дій осіб або групи осіб в рамках оперативно-розшукової справи.

У разі виявлення ознак злочину оперативний підрозділ, який здійснює оперативно-розшукову діяльність, зобов'язаний невідкладно направити зібрані матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, до відповідного органу досудового розслідування для початку та здійснення досудового розслідування в порядку, передбаченому Кримінальним

процесуальним кодексом України.

Разом з тим, якщо ознаки злочину виявлені під час проведення оперативно-розшукових заходів, що тривають і припинення яких може негативно вплинути на результати кримінального провадження, підрозділ, який здійснює оперативно-розшукову діяльність, повідомляє відповідний орган досудового розслідування та прокурора про виявлення ознак злочину, закінчує проведення оперативно-розшукового заходу, після чого направляє зібрані матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння до відповідного органу досудового розслідування [Про оперативно - розшукову діяльність . Електронний ресурс : закон України від 18. 02. 1992 р. № 2135-ХІІ із змін., внес. згідно із Законами України : за станом на 04. 11.

2015 р. № 3412-17. - Електрон. дан. (1 файл). - Режим доступу : [ИИри/АакопI.rada.gov.ua.](http://iirpi/aacop1.rada.gov.ua)].

Уперше у главі 21 Кримінального процесуального кодексу України закріплено перелік негласних слідчих (розшукових) дій. Важливим є факт правового закріплення використання конфіденційного співробітництва (ст. 275 КПК України) тобто, під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій слідчий має право використовувати інформацію, отриману внаслідок конфіденційного співробітництва з іншими особами, або залучати цих осіб до проведення негласних слідчих (розшукових) дій у випадках, передбачених КПК України. Забороняється залучати до конфіденційного співробітництва під час проведення негласних слідчих дій адвокатів, нотаріусів, медичних працівників, священнослужителів, журналістів, якщо таке співробітництво буде пов'язане з розкриттям конфіденційної інформації професійного характеру [Кримінальний процес України: навч. посібник / С.В. Албул, С.Л. Дерев'янкін, О.В. Поліщук - Одеса: ОДУВС, 2015. - 476 с.; С. 135].

Отже, ми можемо виділити два основних напрями негласної роботи органів досудового розслідування на сучасному етапі:

- участь у документуванні злочинних дій осіб або групи осіб в рамках оперативно-розшукової справи;

- використання конфіденційного співробітництва, під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

І на завершення, слід зазначити, що існують інші аспекти негласної роботи органів досудового розслідування, але їх необхідно розглядати в рамках окремих досліджень.